

Гражданский процессуальный кодекс Украины: научно-практический комментарий / [Ю.С. Червоний, Г.С. Волосатый, В.О. Ермолаева и др.]. – Х. : Одиссей, 2009. – 792 с.

13. Гончар А., Спас О. ГПК: возобновление и продление сроков. Анализ института возобновления и продления процессуальных сроков, предложения по совершенствованию его процедуры / А. Гончар, О. Спас //

Юридическая практика. – 2007. – № 45. – С. 11.

14. Михайленко О.Р. Момент як окрема одиниця в часових параметрах кримінального процесу України / О.Р. Михайленко // Вісник прокуратури. – 2001. – № 1. – С. 50.

15. Томин В.Т. Процессуальные документы, сроки и судебные издержки в уголовном судопроизводстве / [В.Т. Томин, Р.Х. Якупов, В.А. Душин]. – Омск, 1973. – 50 с.

УДК 347.44

ПОНЯТТЯ «КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО» ТА «КОРПОРАТИВНІ ПРАВА» У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Бутрин-Бока Н.С., к. ю. н., викладач
кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет

Стаття присвячена дослідженню становлення корпоративного законодавства на території України. Подано правову оцінку категорії «корпоративне право», проаналізовано позиції науковців стосовно тлумачення поняття «корпоративне право». Виведено певні підсумки та зроблено відповідні висновки.

Ключові слова: корпоративне право, корпоративні права, корпоративне законодавство, право власності, корпоративні підприємства, учасники товариства, права учасників товариства.

Статья посвящена исследованию становления корпоративного законодательства на территории Украины. Дана правовая оценка категории «корпоративное право», проанализированы позиции ученых относительно толкования понятия «корпоративное право». Выведены определенные итоги и сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: корпоративное право, корпоративные права, корпоративное законодательство, право собственности, корпоративные предприятия, участники общества, права участников общества.

Bytrun-Boka N.S. THE CONCEPT «CORPORATE RIGHT» AND «CORPORATE RIGHTS» IS IN LEGISLATION OF UKRAINE

This article is devoted research of becoming of corporate legislation on territory of Ukraine. The legal estimation of category is given «corporate right», positions of research workers are analysed in relation to interpretation of concept «corporate right». Certain results are shown out and the proper conclusions are done.

Key words: corporate right, corporate rights, corporate legislation, right of ownership, corporate enterprises, participants of society, right for the participants of society.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток корпоративних правовідносин в Україні передбачає необхідність приділення належної уваги правовій регламентації таких відносин.

Оскільки корпоративне законодавство України знаходиться на досить складному етапі свого розвитку, пов'язаним із соціально-економічним становищем нашої держави, на сьогодні не існує системного та єдиного застосування норм, які регулювали б сектор корпоративних правовідносин. Саме ці прогалини супроводжують низку питань, пов'язаних із неодноковим трактуванням поняття «корпоративне право». Тому дана тема статті є актуальною і потребує певного дослідження.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичну основу статті становлять праці відомих вчених-правників у галузі корпоративного права: М.Л. Белкіна, В.А. Васильєвої, В.В. Луця, Т.В. Кашаніної, Н.С. Глусь, О.Р. Кібенко, В.М. Кравчука, С.В. Томчишена, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.С. Щербини, Н.С. Кузнецової, М.В. Оприско, В.А. Белова та багатьох інших.

Мета статті – з'ясування теоретичного співвідношення понять «корпоративне право»

та «корпоративні права», а також аналіз законодавства України та наукові результати вчених щодо трактування даних категорій.

Виклад основного матеріалу. Терміни «корпоративне право» та «корпоративні права» часто вживаються в законодавстві України. Проте ці поняття в різних законодавчих актах використовуються в неоднакових значеннях. Деякі з них доволі складно назвати вдалими. Нерідко тлумачення наведених понять взагалі викривлюють розуміння певних правових інститутів [1, с. 141; 2, с. 99–104].

З поняттям «корпоративні права» пов'язані проблеми теоретико-прикладного характеру. Зокрема, донині тривають дискусії щодо розуміння терміна «корпоративне право» та його змісту. Чіткого й однозначного тлумачення терміна «корпоративні права» немає й досі.

Поняття «корпоративні права» уперше з'явилося у вітчизняному правовому просторі в період існування СРСР, але застосовувалось лише в деяких міжнародних договорах із питань уникнення подвійного оподаткування і майже не привертало уваги правників через відсутність практики застосування відповідних норм. На початку 1990-х років було ухвалено основоположні закони України

«Про підприємництво» № 698-XII від 7 лютого 1991 р. (втрапив чинність) [3], «Про підприємства в Україні» № 887-XII від 27 березня 1991 р. (втрапив чинність) [4] і «Про господарські товариства» № 1576-XII від 19 вересня 1991 р. [5], які заклали правове підґрунтя для існування нових типів юридичних осіб корпоративного типу (кооперативи, господарські товариства тощо). У зв'язку з їхньою появою в доктринальній літературі, а потім і в законодавчих актах поступово почав вживатися новий термін – «корпоративні права». Так, у п. 5 Декрету Кабінету Міністрів України (КМУ) «Про упорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених при участі державних підприємств» № 24-92 від 31 грудня 1992 р. [6] керівникам, заступникам керівників державних підприємств, установ і організацій, їхніх структурних підрозділів, а також посадовим особам державних органів, органів місцевого і регіонального самоврядування дозволялось «...отримувати дивіденди від акцій, а також доходи від інших корпоративних прав». У роз'ясненні КМУ щодо застосування цього Декрету було зазначено, що під корпоративним правом слід розуміти право громадян на управління суб'єктами підприємницької діяльності й одержання дивідендів відповідно до своєї частки майна [6].

Перше законодавче визначення поняття «корпоративні права» містилось у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» № 335/94-ВР від 28 грудня 1994 р. Цей термін було окреслено як «...право власності на частку (пай) в статутному фонді (капіталі) юридичної особи, включаючи права на управління, отримання відповідної частки прибутку такої юридичної особи, а також частки активів у разі її ліквідації відповідно до чинного законодавства» [7] (п. 1.8). Схоже визначення увійшло до Закону України «Про режим іноземного інвестування» № 93/96-ВР від 19 березня 1996 р., де в ст. 2 корпоративні права розглядалися як права власності на частку (пай) у статутному фонді юридичної особи, створеної відповідно до законодавства України або законодавства інших країн [8].

Згодом у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» були внесені певні зміни, і зміст поняття «корпоративні права» було значно розширено (зокрема, Законом України № 1523-III від 2 березня 2000 р.). В останній редакції цього Закону корпоративні права визначалися як «...право власності на статутний фонд (капітал) юридичної особи або його частку (пай), включаючи права на управління, отримання відповідної частки прибутку такої юридичної особи, а також активів у разі її ліквідації відповідно до чинного законодавства, незалежно від того, чи створена така юридична особа у формі господарського товариства, підприємства, заснованого на власності однієї юридичної або фізичної особи, або в інших організаційно-правових формах» [7].

Таким чином, аналіз наведених вище норм законодавства дає підстави зробити висновок, що до 2003 р. корпоративні права в Україні розглядалися лише як право власності на статутний фонд (капітал) юридичної особи

або його частку (пай), у тому числі їхні певні правоможності.

Становище змінилось із прийняттям двох базових нормативно-правових актів – Цивільного кодексу України (ЦКУ) та Господарського кодексу України (ГКУ). Основне питання полягало в документальному закріпленні поняття корпоративних прав: у ЦКУ чи ГКУ. Крім формального дотримання правил законодавчої техніки, це питання мало значно більше ваги, оскільки передбачало окреслення позиції законодавця щодо внутрішньої природи корпоративних прав та корпоративних правоможностей.

Однак саме в ГКУ було закріплено дефініцію корпоративних прав як прав особи, частка якої визначається у статутному капіталі (маїні) господарської організації, що передбачає правоможності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, на отримання певної частки прибутку (дивідендів) цієї організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правоможності, передбачені законом і статутними документами [9]. Попри вищезазначені недоліки (зміна акценту щодо природи корпоративних прав), ГКУ дає підстави вважати, що корпоративні права належать засновнику (учаснику) будь-якої юридичної особи (як підприємницької, так і непідприємницької), оскільки кожна з них є суб'єктом господарювання.

У ГКУ ця термінологія вживається, але надто суперечливо. У ст. 120 ГКУ подається визначення корпорації, у ч. 5 ст. 63 – поняття корпоративного підприємства, а в ст. 167 – корпоративних прав. При цьому корпорацію і корпоративне підприємство не можна вважати тотожними поняттями, оскільки корпорація (ст. 120 ГКУ) є об'єднанням підприємств (тобто її учасниками можуть бути лише підприємства, а не фізичні особи), а корпоративні підприємства – це господарські товариства та інші підприємства, засновані на приватній власності двох або більше осіб (ч. 5 ст. 63 ГКУ). До них належать також кооперативні підприємства. Відповідно, більшість фахівців корпоративного права визнала таке формулювання невдалим [10, с. 1].

Закон України «Про акціонерні товариства» № 514-VI від 17 вересня 2008 р. визначає корпоративні права як сукупність майнових і немайнових прав акціонера – власника акцій товариства, які походять із права власності на акції, що передбачають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів і активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правоможності, передбачені законом чи статутними документами (ст. 2) [11]. Зазначене формулювання та відповідні положення Закону України «Про цінні папери і фондовий ринок» [12] дають підстави вважати, що корпоративні права базуються на праві власності на акції. Водночас подане трактування поняття «корпоративні права» вважаємо дещо звуженим, оскільки воно стосується лише акціонерних товариств.

З прийняттям Податкового кодексу України (ПКУ) акценти законодавця щодо корпоративних прав змінилися. За ПКУ корпоративні

права визначаються як права особи, частка якої міститься у статутному капіталі (майні) господарської організації, що передбачає правоможності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) цієї організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правоможності, передбачені законом та статутними документами [13].

Дефініція, подана у ПКУ, дещо уніфікувала підходи законодавця до з'ясування поняття «корпоративні права». Таким чином, трактування корпоративних прав у системі законодавства України доволі різнобічне та розрізнене, що не сприяє правовому регулюванню корпоративних правовідносин. Водночас на основі дефініції, яка закріплена в ГКУ, можна вивести два базових позитивних моменти.

По-перше, у ГКУ (на відміну від попередніх нормативно-правових актів) розглянуто корпоративні права не як право власності на частку в статутному фонді, а як правові можливості суб'єкта, частка якого визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації.

По-друге, закріплено такі ознаки корпоративних прав: 1) належність будь-якій фізичній або юридичній особі, крім випадків, передбачених законом; 2) зумовленість належністю особі частки в статутному капіталі (майні) господарської організації (тобто така організація мусить мати корпоративний устрій – її статутний капітал або майно має бути поділимим на частки); при цьому така частка може становити 100%; 3) забезпечення трійки «базових прав»: право на управління господарською організацією, право на отримання певної частки прибутку (дивідендів) цієї господарської організації, право на отримання активів цієї господарської організації в разі її ліквідації; а також інших прав, передбачених законом або установчими документами. Саме інші права, на нашу думку, зорієнтовані на максимальну ефективну реалізацію вищезгаданих базових.

Проаналізуємо позиції вчених щодо трактування поняття корпоративного права.

Т. Кашаніна вважає, що корпоративне право – це система внутрішньоорганізаційних правил певної організації, яка заснована на членстві та об'єднанні капіталів [14, с. 11]. Ці норми, за суттю, є управлінськими, при їхньому створенні за основу беруться акти публічно-правового характеру, які не можуть бути змінені за волею засновників. При аналізі такого трактування корпоративного права варто пам'ятати і про права трудового колективу, найманих працівників і, відповідно, виникнення трудових правовідносин, які перебувають у взаємозв'язку з адміністративними правовідносинами. Варто погодитись із думкою В. Васильєвої, яка вважає, що такий підхід зумовив би розгляд як предмета регулювання корпоративного права тих правовідносин, які за природою не є приватноправовими, або до створення нового полісистемного інституту. У своїх дослідженнях авторка базується на тому, що для регулювання корпоративних відносин застосовується цивільно-право-

вий метод регулювання – метод юридичної рівності сторін. У результаті врегулювання нормами права ця група суспільних відносин набуває форми цивільного правовідношення [15, с. 27].

Н. Глусь вказує на те, що корпоративне право в суб'єктивному значенні – це сукупність прав, які виникають в акціонера чи учасника корпорації в результаті набуття ними відповідного права власності на акції, права власності на частку в статутному фонді товариства з обмеженою відповідальністю та товаристві з додатковою відповідальністю і які закріплені в чинному законодавстві України та внутрішніх нормативних актах самої корпорації. Автор пов'язує наявність корпоративних прав з часткою в статутному капіталі господарського товариства [16, с. 10].

На думку С. Кравченка, суб'єктивне корпоративне право – це право особи, яка перебуває у правовідносинах із господарським товариством як її учасник, може одержувати від цього певні блага, для чого їй надаються певні можливості щодо участі в управлінні товариством [17, с. 10].

О. Макарова зазначає, що корпоративні права в суб'єктивному значенні – це сукупність прав, які виникають в акціонера чи учасника корпорації в результаті набуття ними відповідного права власності на акції, права власності на частку в статутному капіталі ТзОВ та ТДВ і які закріплені в чинному законодавстві України та внутрішніх нормативних актах корпорації [18, с. 37]. Науковці пов'язують наявність корпоративних прав з часткою в статутному капіталі господарського товариства, тобто розуміють корпоративні права доволі вузько.

Разом з тим чимало відомих фахівців у галузі корпоративного права трактують поняття «корпоративне право» значно ширше. В. Васильєва вважає, що корпоративне право в суб'єктивному значенні треба розуміти як право особи, об'єднуючи зусилля та капітал, бути учасником корпорації (юридичної особи) [19]. У цьому разі корпоративні права не пов'язуються лише з організаційно-правовими формами господарських товариств. Підтримує висловлену точку зору О. Крупчан, зазначаючи, що корпоративне право варто розуміти як певні можливості (сукупність майнових і немайнових прав) учасників корпорації, які виникають на підставі участі в її діяльності [20, с. 76]. В. Кравчук визначає корпоративне право як правову можливість учасника певної юридичної особи, зміст якої окреслюється її організаційно-правовою формою. На його погляд, корпоративні права не слід пов'язувати тільки з господарськими товариствами. Вони також виникають у засновника (учасника) щодо будь-яких юридичних осіб незалежно від того, чи формується статутний (складений) капітал [21, с. 261]. На думку І. Спасибо-Фатеевої, корпоративне право в суб'єктивному розумінні – це право конкретної особи, яка має правовий зв'язок з корпорацією, будучи її учасником, одержувати певні блага [22, с. 188].

Проаналізувавши вищезазначені дефініції, доходимо висновку, що серед учених також

немає єдності щодо розуміння сутності корпоративних прав. Думки розходяться з приводу того, чи корпоративні права можуть належати тільки учасникам юридичних осіб, статутний (складений) капітал яких поділений на частки, чи вони також виникають у засновників приватних підприємств, дочірніх підприємств та інших господарських організацій незалежно від організаційно-правової форми, статутний капітал яких не поділяється.

На нашу думку, звужувати розуміння корпоративних прав як прав учасника (засновника, члена) лише вузької групи юридичних осіб (наприклад, підприємницьких товариств чи лише господарських товариств) недоречно, бо поза увагою залишаються такі види юридичних осіб корпоративного типу, як приватне підприємство, споживчий кооператив тощо.

Разом з тим вважаємо недопустимим надто розширене означення корпоративних прав як прав учасника (засновника, члена) будь-якої юридичної особи, де є поняття «участь», «членство». В такому разі категорія корпоративних прав може окреслювати права члена політичної партії, громадської організації, іншого об'єднання. Природа їхніх прав винятково публічно-правова, а не приватно-правова. І в цьому полягає основна відмінність. Відповідно, поділяємо точку зору науковців [19], які розуміють корпоративне право як право особи, об'єднуючи зусилля та капітал, бути учасником корпорації (юридичної особи).

Висновки. Основні корпоративні права передбачають правоможності на участь суб'єкта цих прав в управлінні господарською організацією, отриманні певної частки прибутку (дивідендів) організації та активів у разі її ліквідації відповідно до закону. Прикладом спеціальних корпоративних прав може бути право учасника певного товариства на участь у безпосередньому веденні його справ (ст. 68 ЗУ «Про господарські товариства») або сукупність прав засновників/акціонерів фондової біржі, пов'язаних з їхнім додатковим статусом як членів біржі (ст. ст. 33, 34 і 36 ЗУ «Про цінні папери і фондовий ринок»). Локальними корпоративними правами здебільшого є дистрибуції (переваги), що надаються учасникам господарської організації відповідно до її установчих та внутрішніх документів (право на отримання продукції/робіт/послуг організації за пільговими цінами; право на користування соціальною інфраструктурою господарської організації та ін.) [23, с. 296].

Корпоративні права є подільними за обсягом і неподільними за змістом (п. 1.2). Серед корпоративних прав можна виокремити певні елементи, які мають характер майнових прав, зокрема, право на одержання частини прибутку, право на одержання частини майна у разі ліквідації підприємства. Однак ці майнові права не можуть розглядатись як самостійний об'єкт правовідносин, оскільки корпоративні права є неподільні за змістом.

Відповідно до чинного законодавства України, неможливою є ситуація, коли, наприклад, право участі в управлінні товариством належить одній особі, а право на одержання частини майна в разі його ліквідації (або

право на одержання частини прибутку) – іншої [24, с. 261].

Тож робимо висновок про те, що корпоративні права є неподільними та нерозривними. Автор дослідження дотримується думки, що корпоративні права мають цивільно-правову природу та поєднують у собі як майнові, так і немайнові й управлінські права. Крім того, корпоративні права, на нашу думку, слід розуміти у суб'єктивному значенні, однак позиція про об'єктивне розуміння також заслуговує на увагу.

ЛІТЕРАТУРА :

1. Гуцин В. Корпоративное право : [учеб. для юрид. вузов] / [В.В. Гуцин, Ю.О. Порошкина, Е.Б. Сердюк]. – М. : Эксмо, 2006. – 141 с.
2. Кононов В.С. Корпоративные правоотношения: понятие, признаки, сущность / В.С. Кононов // Актуальные проблемы гражданского права : сб. статей ; под ред. О. Ю. Шилохоста. – М. : Норма, 2005. – Вып. 9. – С. 99–104.
3. Про підприємництво : Закон України № 698-ХІІ від 07.02.1991 р. (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
4. Про підприємства в Україні : Закон України № 887-ХІІ від 27.03.1991 р. (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>.
5. Про господарські товариства : Закон України № 1576-ХІІ від 19.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – С. 682.
6. Про упорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених при участі державних підприємств : Роз'яснення Кабінету Міністрів України щодо застосування Декрету Кабінету Міністрів України № 24-92 від 31 грудня 1992 р. // Урядовий кур'єр. – 1993. – № 33–34.
7. Про оподаткування прибутку підприємств : Закон України № 335/94-ВР від 28.12.1994 р. // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 4. – С. 28.
8. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – С. 81.
9. Господарський кодекс України № 436-ІV від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – С. 462.
10. Спасибо-Фатєєва І. Правова природа майнових і корпоративних прав, їх оборотоздатність та деякі аспекти застави / І. Спасибо-Фатєєва, Т. Дуденко // Юридичний радник. – 2005. – № 2(4). – С. 26–30.
11. Про акціонерні товариства : Закон України № 514-V від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. – № 50–51. – С. 384.
12. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України № 3480-ІV від 23.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – С. 268.
13. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
14. Кашанина Т.В. Хозяйственные товарищества и общества : правовое регулирование внутрифирменной деятельности / Т.В. Кашанина. – М. : Изд. гр. ИНФРА-М-КОДЕКС, 1995. – 554 с.
15. Луць В.В., Васильєва В.А., Кобецька Н.Р., та ін. Здійснення та захист корпоративних прав в Україні (цивільно-правові аспекти) : [монографія] / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, Н.Р. Кобецька, та ін.] ; за заг. ред. В.В. Луця. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2007. – 320 с.
16. Глусь Н. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту : автореф. дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право» / Н.С. Глусь. – К., 2000. – 23 с.
17. Кравченко С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : автореф. дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право» / С.С. Кравченко ; НАН України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2007. – 18 с.

18. Макарова О.А. Корпоративное право : [учебник] / О.А. Макарова. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 432 с.

19. Васильєва В.А. До питання про поняття корпоративного права / В.А. Васильєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lawyer.org.ua>.

20. Крупчан О. Публічні і приватні засади в корпоративному праві України: правові питання / О. Крупчан // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 2(37). – С. 71–79.

21. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики / В.М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 720 с.

22. Спасибо-Фатєєва І., Кібенко О., Борисова В. Корпоративне управління : [монографія] / [І. Спасибо-Фатєєва, О.Кібенко, В. Борисова]; за ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х. : Право, 2007. – 500 с.

23. Беляневич О.А., Вінник О.М., Щербина В.С. та ін. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України / [О.А. Беляневич, О.М. Вінник, В.С. Щербина та ін.]; за заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербина; 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 403 с.

24. Кравчук В.М. Корпоративне право: аналіз законодавства та судової практики / В.М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 266 с.

УДК 341.9

ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ У СПРАВАХ ПРО ТРАНСКОРДОННУ НЕСПРОМОЖНІСТЬ

Власюк І.І., юрист

Товариство з обмеженою відповідальністю «Мрія-Лан»

Стаття присвячена питанням практичного застосування категорії публічного порядку у справах про банкрутство, ускладнених іноземним елементом. Досліджено український та міжнародний досвід визнання та виконання іноземних судових рішень у справах про транскордонні банкрутства. Зроблено висновок про допустимість звернення до категорії публічного порядку лише у виключних випадках.

Ключові слова: *транскордонне банкрутство, публічний порядок, визнання та виконання іноземних судових рішень, колізієне регулювання, Регламент ЄС №1346/2000.*

Статья посвящена вопросам практического применения категории публичного порядка в делах о банкротстве, осложненных иностранным элементом. Исследован украинский и международный опыт признания и исполнения иностранных судебных решений в делах о трансграничных банкротствах. Сделан вывод о допустимости обращения к категории публичного порядка только в исключительных случаях.

Ключевые слова: *трансграничное банкротство, публичный порядок, признание и исполнение иностранных судебных решений, коллизионное регулирование, Регламент ЕС №1346/2000.*

Vlasiuk I.I. THE NOTION OF PUBLIC ORDER IN TRANSBOUNDARY CASES

The article deals with theoretical aspects of execution of the public order category in bankruptcy cases complicated with foreign element. There was analyzed Ukrainian and international experience of recognition and enforcement of foreign court judgments in transborder insolvency cases. There was made a conclusion that reverse to public order category is only admissible in exceptional cases.

Key words: *transboundary bankruptcy, public order, recognition and enforcement of foreign court judgments, conflict of law rules regulation, EU Regulation 1346/2000.*

Постановка проблеми. Глобалізація світової економіки по-новому поставила питання про регулювання транскордонних банкрутств. Держави, зацікавлені в підтримці стабільності власної економіки, продовжують проводити політику протекціонізму у зазначеній сфері. Ця мета переслідується різними методами. Питання застосування категорії публічного порядку залишається одним з найскладніших для вирішення.

Ступінь розробленості проблеми. Над проблемами сучасного законодавства України про транскордонну неспроможність працювали українські вчені Бірюков О.М., Джунь В.В., Поляков Б.М. Значну увагу теоретичним розробкам у зазначеній сфері права було присвячено російськими вченими Собіною Л.Ю., Моховою О.В., Рягузовим О.А. Корифеями та розробниками європейського законодавства у сфері транскордонної неспроможності вважаються вчені Мігелль Віргос та Етьєн Шміт.

Мета статті – аналіз норм законодавства України про транскордонну неспроможність

на предмет їх узгодженості з нормами законодавства ЄС у частині застосування застереження про публічний порядок.

Виклад основного матеріалу. Законодавством України про банкрутство (ч. 4 ст. 119 Закону України про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, далі – Закон) [1] встановлено обов'язок господарського суду відмовити у застосуванні міжнародних аспектів банкрутства, якщо їх застосування суперечить публічному порядку, суверенітету та основним принципам законодавства України.

Українською судовою практикою у справах про транскордонні банкрутства невіправдано широко тлумачиться категорія публічного порядку [2]. Зокрема, як вказується в ухвалі Господарського суду Львівської області від 26.01.2015 р. у справі № 914/207/15, порушення вимог Закону щодо змісту заяви про визнання іноземної процедури банкрутства (ч. 1 ст. 122 Закону), на думку суду, суперечить публічному порядку, суверенітету та ос-